

"ראשונים לאקדמיה"

**מהלכים לקידום בני ובנות דור ראשון:
עשייה, נתונים ותובנות ראשוניות**

פרופ' גיא הרפז- דיקאן הסטודנטים
דניאלה מיכאלי, יחידת המגוון
ד"ר אפרת לוסקי-וויסרוז, יחידת הדיקנט ויחידת המגוון

ינואר 2023

במה נתמקד?

מטרות ופעילות המהלך הרוחבי באוניברסיטה העברית

שיתוף בממצאים ראשוניים מתוך מחקר הערכה ומדידה:
היקפים של סטודנטים דור ראשון בתואר הראשון והשני
קולות של דור ראשון לאקדמיה בתכנית המצוינות

איתור מועמדים וסיוע בשלב הכניסה לאקדמיה

דיון קצר

מהלך לקידום סטודנטים דור ראשון לאקדמיה באוניברסיטה: מטרות על

- הגדלת מספר ושיעור סטודנטים.ות דור ראשון בכלל התארים בדגש על התארים התחרותיים
- מימוש המצוינות האקדמית של סטודנטים.ות דור ראשון בתארים תחרותיים: תוכנית "ראשונים לאקדמיה"
- מדידה, הערכה, ואיסוף נתונים

•

ערוצי פעילות

**מדידה
והערכה**

**תכניות
מעטפת
ייעודיות**

**Reaching out
וסיוע בשלבי
הקבלה**

•

תכניות מעטפת
לבני ובנות דור ראשון
לאקדמיה

✓ קיימות מעל 12 תוכניות מעטפת עבור סטודנטים מרקע התחלתי מאותגר. הן לא הוגדרו פורמלית כתכניות לדור ראשון, אך בפועל מרבית עבודתן מתמקדת באוכלוסייה זאת.

✓ התוכניות כוללות מעטפת כלכלית, חברתית ולימודית.

✓ הנתונים מראים שיעורי נשירה נמוכים יחסית לשיעורים הממוצעים.

בתוכן: תוכנית המנהיגות של אייסף, תכנית המנהיגות של קרן רוטשילד- שגרירי רוטשילד, תכנית "ראשונים לאקדמיה" (קרן יד הנדיב), תכנית "אחותנו", תכנית בנין (קרן UJA) ועוד.

תמיכה כספית משמעותית

תמיכה וליווי אישי:
רכזת ייעודית
מנטורים
וחונכים

**מודל מעטפת
התמיכה בדור
ראשון לאקדמיה**

חשיפה פרו-אקטיבית
להזדמנויות באקדמיה
ובתעסוקה

מפגשים קבוצתיים הכוללים:
שיתוף חברתי, בירור זהות
ותכני העשרה

תובנות מהשטח - חסמים ואתגרים

חסם כספי –
מלגות

חסם תודעתי

קושי בבחירת
תחום הלימוד

חסמי קבלה

קושי כספי במימון
שירותים נלווים

קשיים במיצוי
זכויות

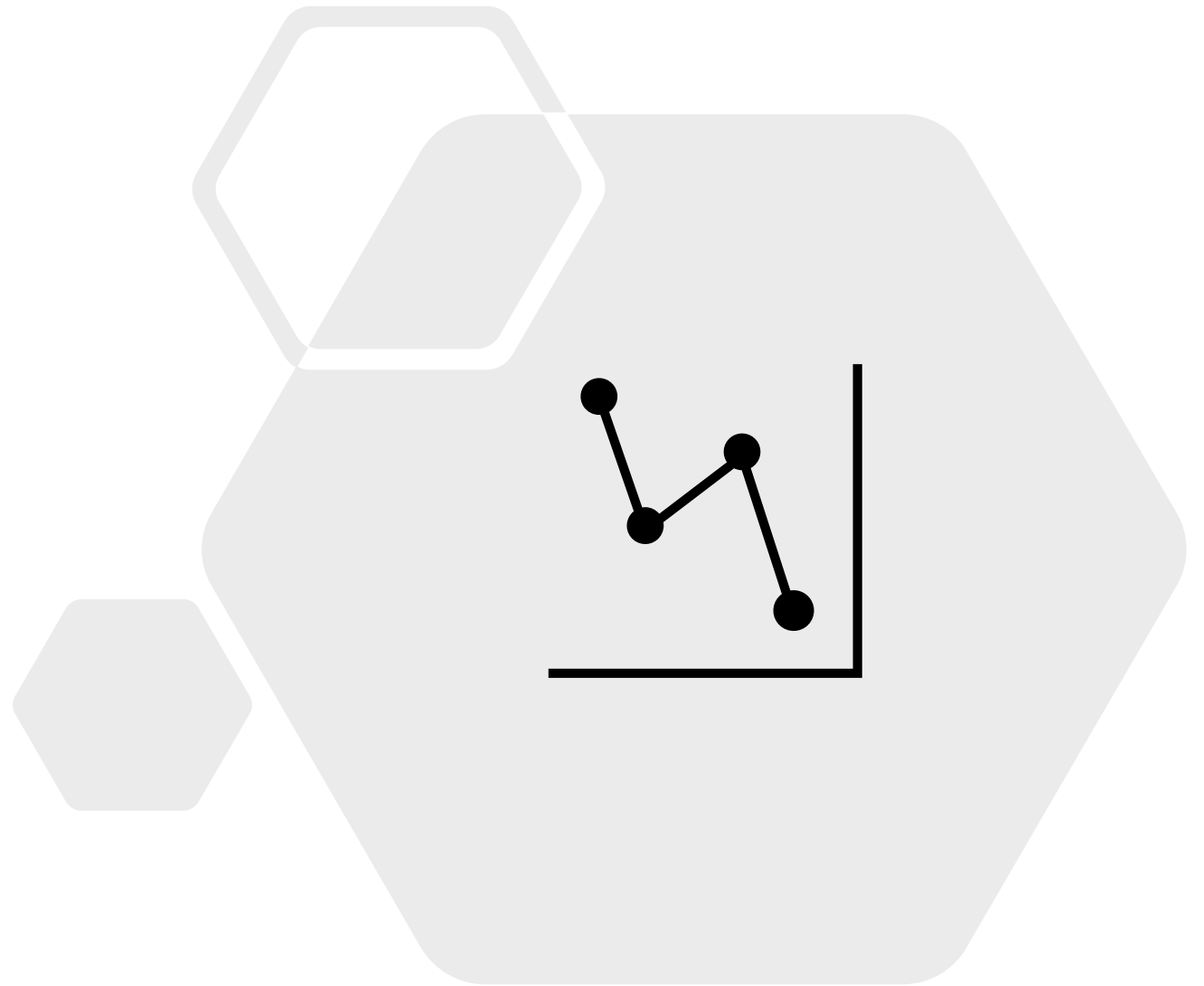
קשיים אקדמיים

קשיי שייכות,
הכלה וקשיים
חברתיים

קשיים בחזית
ההשמה בתעסוקה

חסמים
בהשתתפות
בפעילויות העשרה
והצטיינות

- הערכה, מדידה
ואיסוף נתונים

מהלך שיטתי לאיסוף נתונים בקרב סטודנטים.ות דור ראשון

מחקר הערכה מלווה
לתכנית "ראשונים
לאקדמיה"

מידע על שיעורי
הסטודנטים- בהתבסס על
נתוני מנהל תלמידים

ניתוח נתונים מתוך סקר
שביעות רצון

מידע על מספר ושיעור בני ובנות דור ראשון בבוגר ובמוסמך

□ החל משנת הלימודים תשפ"ב נוספה שאלה הנוגעת

להשכלת הורים בטופס הרישום לאוניברסיטה וזה

מאפשר פילוח של מספר ושיעור דור ראשון

באוניברסיטה.

□ הנתונים שבידנו בשלב זה מתבססים על דיווחים עצמיים

וולנטרים של הסטודנטים. ות על סמך שיעורי היענות של:

בתואר הבוגר- 40% בשנת תשפ"ב ו87% בשנת תשפ"ג

בתואר המוסמך- 77% בשנת תשפ"ג

עתה משתהליך הרישום הסתיים, נבקש אותך להשיב

למספר שאלות רקע. מידע זה אינו משפיע על תהליך

הקבלה לאוניברסיטה. מטרתו לאפשר לגורמים

באוניברסיטה, כגון דיקנט הסטודנטים, להודיע על מילגות

ופעילויות המיועדות לאוכלוסיות שונות באוניברסיטה."

סמנו את המוסד הלימודי האחרון בו ההורה למד:

1. חדר; 2. בית ספר יסודי; 3. ישיבה/ישיבה תיכונית; 4.

בית ספר תיכון עיוני; 5. בית ספר על יסודי

מקצועי/חקלאי; 6. בית מדרש למורים וגננות; 7. בית

ספר על תיכוני אחר; 8. מוסד להשכלה גבוהה; 9. לא

למד כלל בבית הספר; 10. אחר לא ידוע

שיעור הסטודנטים.ות דור ראשון בשנה א' בתואר ראשון -תשפ"ג**

שיעור דור ראשון	
בכלל החוגים	
18.4%	כללי
13.1%	ללא אוכלוסיות מיוחדות
33.6%	אוכלוסיות מיוחדות*
בחוגים תחרותיים	
12.4%	כללי
10.3%	ללא אוכלוסיות מיוחדות
21.4%	אוכלוסיות מיוחדות

*אוכלוסיות מיוחדות= חרדים ויוצאי החברה החרדית, ערבים (מזרח העיר, מוסלמים (כולל בדואים), דרוזים ונוצרים), עולים, יוצאי העדה האתיופית, צ'רקסים.

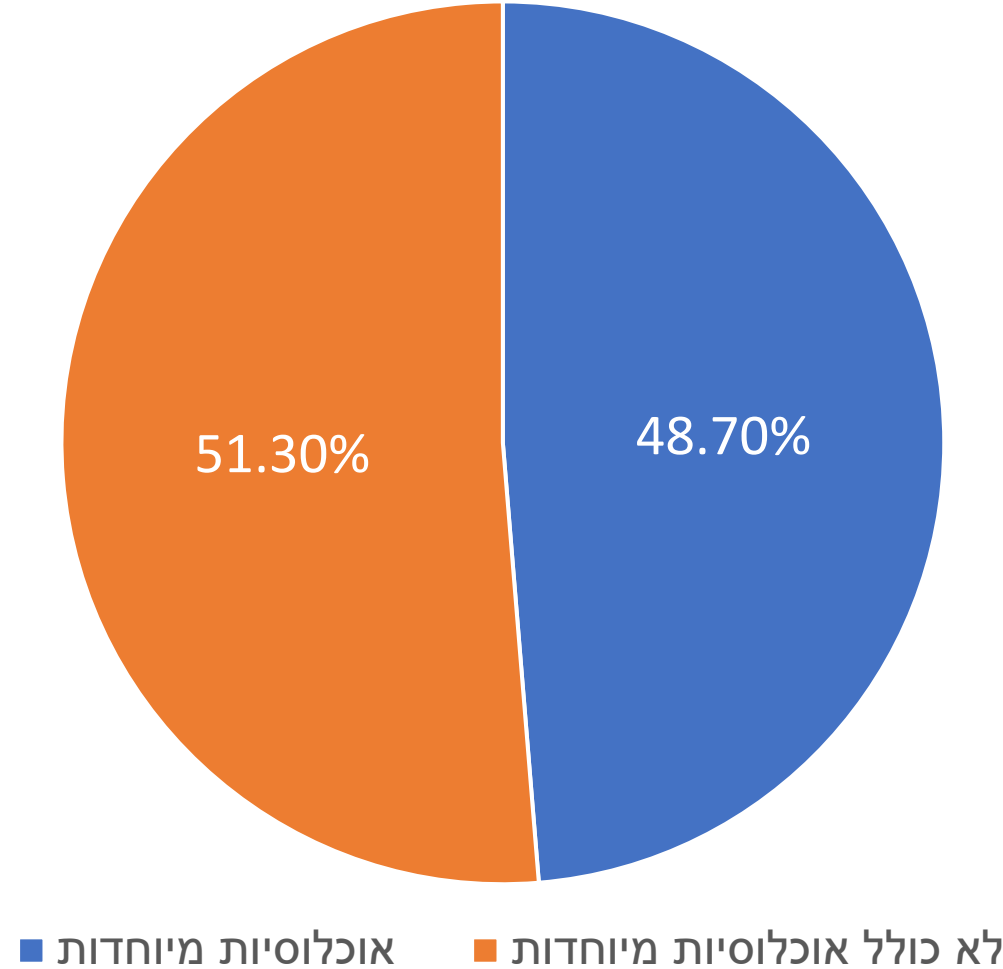
**שיעורי היענות על שאלת השכלת הורים: 87.2%

שיעור הסטודנטים דור ראשון בשנה א' בתואר שני -תשפ"ג**

שיעור דור ראשון	
18.4%	כללי
16.4%	ללא אוכלוסיות מיוחדות
26.3%	אוכלוסיות מיוחדות

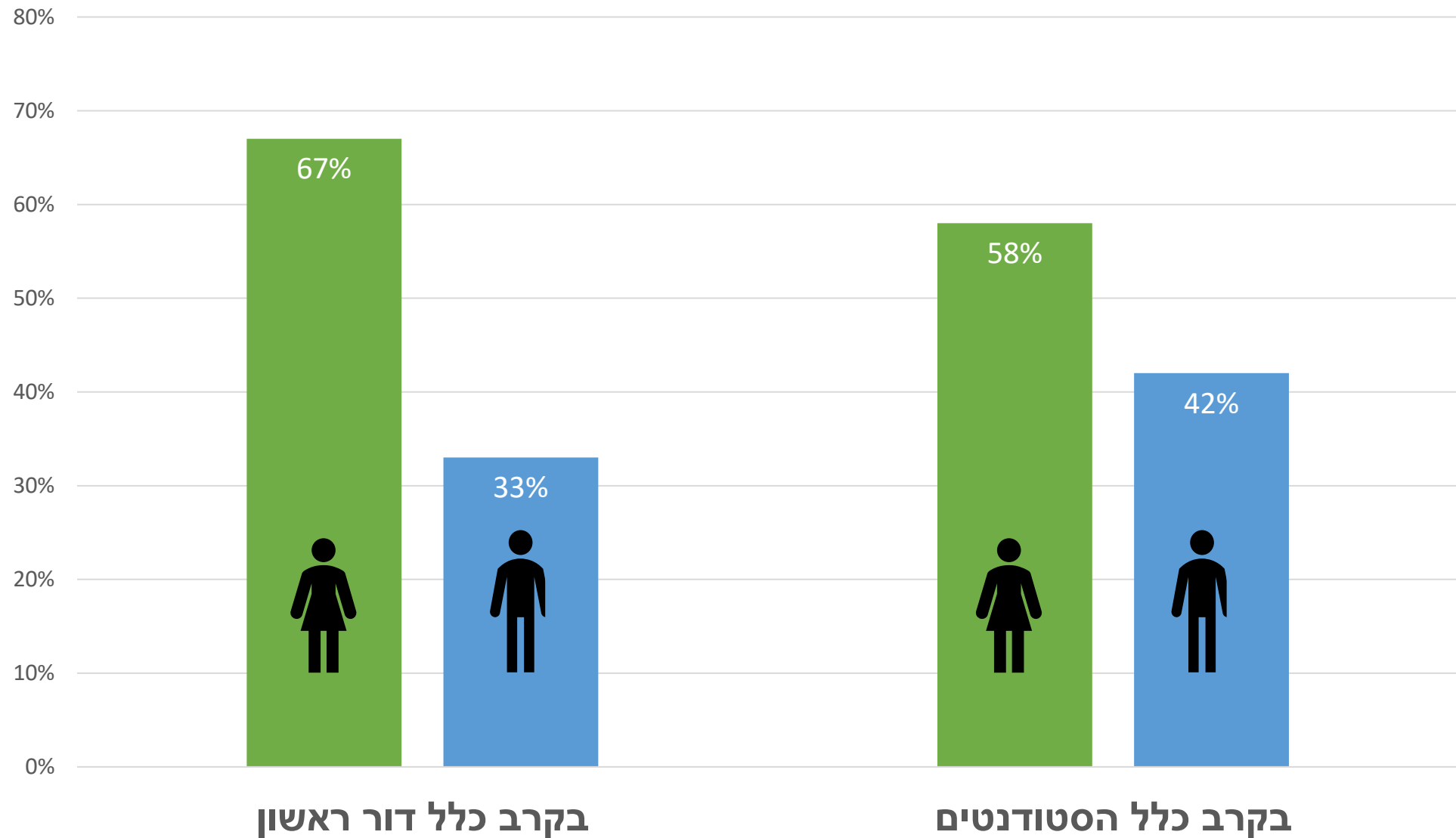
**שיעורי היענות על שאלת השכלת הורים: 77.35%

התפלגות הסטודנטים.ות דור ראשון בשנה א' בתואר ראשון -תשפ"ג**

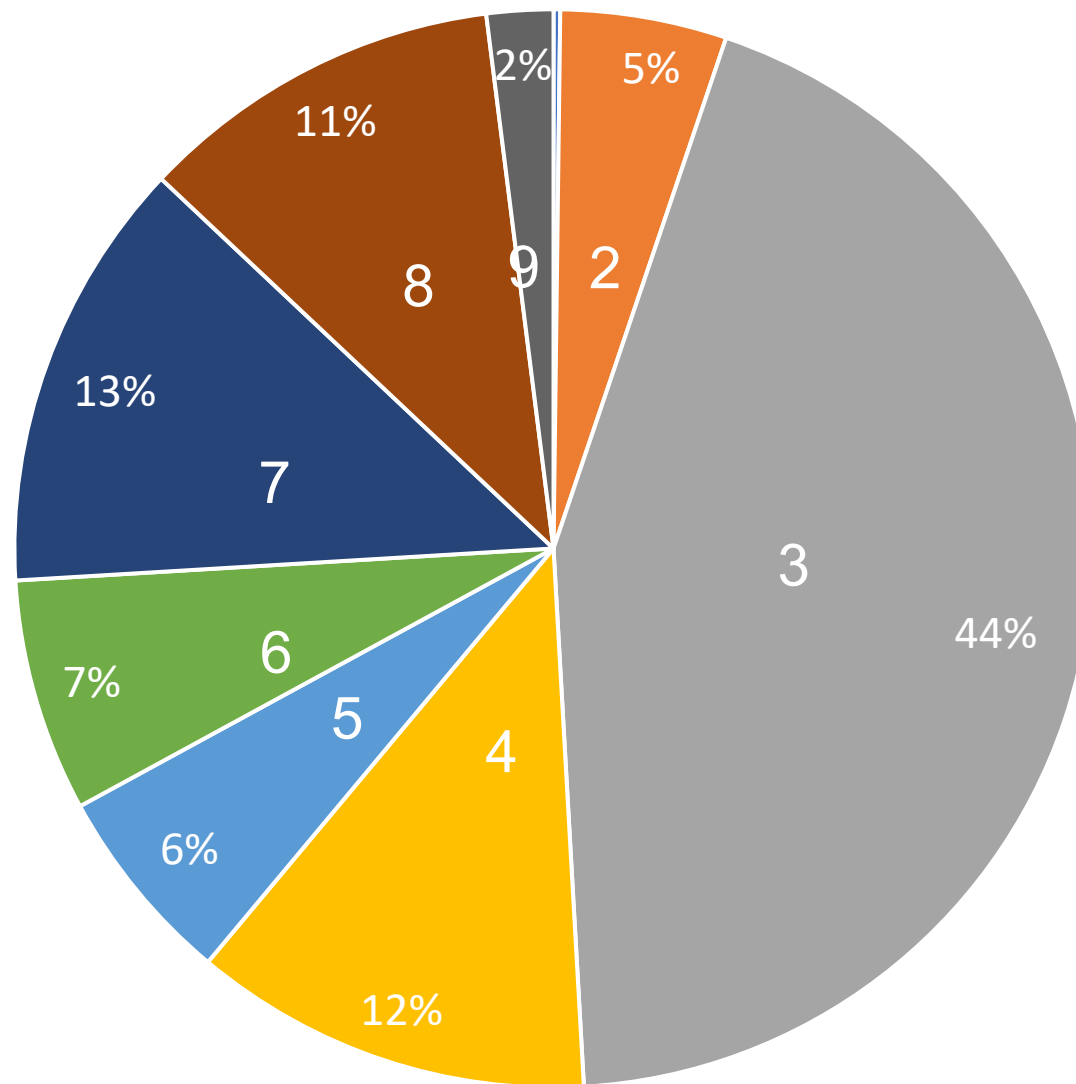

*אוכלוסיות מיוחדות= חרדים ויוצאי החברה החרדית, ערבים (מזרח העיר, מוסלמים (כולל בדואים), דרוזים ונוצרים), עולים, יוצאי העדה האתיופית, צ'רקסים.

מספר ושיעור הסטודנטים.ות דור ראשון בשנה א' בתואר ראשון לפי מגדר -תשפ"ג

התפלגות דור ראשון בשנה א' בתואר ראשון לפי אשכול חברתי-כללי

- ☐ כמעט מחצית מן הסטודנטים.ות הם ירושלמים (כולל מזרח העיר).
- ☐ בניכוי אשכול 3- אחוז מצומצם (פחות מרבע) הם מאשכולות 5 ומטה.
- ☐ מעל שליש- באשכולות 6-9

מחקר הערכה:

תכנית "ראשונים לאקדמיה" מעטפת לסטודנטים מצטיינים

✓ המטרה: הערכת התמיכה הניתנת
למימוש מצוינות אקדמית

✓ המחקר כלל: ראיונות עם סטודנטים
וצוות התכנית, סקרים בפתיחה וסיום
השנה, משובי מפגשים וקבוצת מיקוד

✓ בחן: מאפיינים, עמידה בהישגים
אקדמיים, תפיסות ביחד לחוויה
האקדמית וביחס לאוניברסיטה,
אתגרים ומשאבי תמיכה

תובנות מרכזיות ממחקר הערכה מלווה

בשנת תשפ"ב

- ☐ הזדהות עם קטגוריית "דור ראשון"
 - ☐ מצויינות "כמסגור מעצים", "פריפריה" כמסגור מתייג
 - ☐ הישגיות ותחושת מסוגלות גבוהה לצד תחושת חריגות בנוף האקדמי וחשש מכישלון.
 - ☐ שביעות רצון סטודנטיאלית גבוהה מעצם ההכרה המוסדית בקטגוריה של "דור ראשון"
 - ☐ שביעות רצון גבוהה מהמשאבים שהוקצו ובעיקר: ליווי רכזת ייעודית, פגישות קבוצתיות וחשיפת להזדמנויות הצטיינות באקדמיה.
 - ☐ צרכים מרכזיים: תמיכה לימודית, תמיכה כלכלית, הנגשת שירותים
 - ☐ הישגים לימודיים גבוהים לאורך השנה ביחס לממוצע החוגי
- מגבלות: מדגם קטן והומוגני יחסית, ללא קבוצת ביקורת

•

:Outreach

פעולות לאיתור וגיוס
מועמדים דור ראשון

איך נגדיל את שיעור
הסטודנטים?

יצירת מנגנון ליווי
מועמדים

ימי חשיפה

קשר שוטף עם בתי
ספר ארגונים וגורמי
חברה אזרחית

שיווק והנגשת מידע

כניסה וקבלה לאוניברסיטה- חסמים עיקריים

□ הבט מנטלי

□ היעדר מודעות ונגישות למידע אודות אפשרויות הקבלה של האוניברסיטה (בדגש על היכרות עם אפיקי קבלה חלופיים).

□ התמודדות עם פרוצדורת ההרשמה- הגשה לרל"ק ולועדת ערעורים במועדם, אפשרויות מכינה וייעוץ לימודים, דרישות אנגלית ועוד.

□ הבט כלכלי בשלבי ההרשמה

□ תמרון מול ריבוי גורמים בתהליך הקבלה

נדרש ליווי עבור חלק מן הפונים העלולים לפרוש באחד מן הצמתים בתהליך הקבלה

המענה :

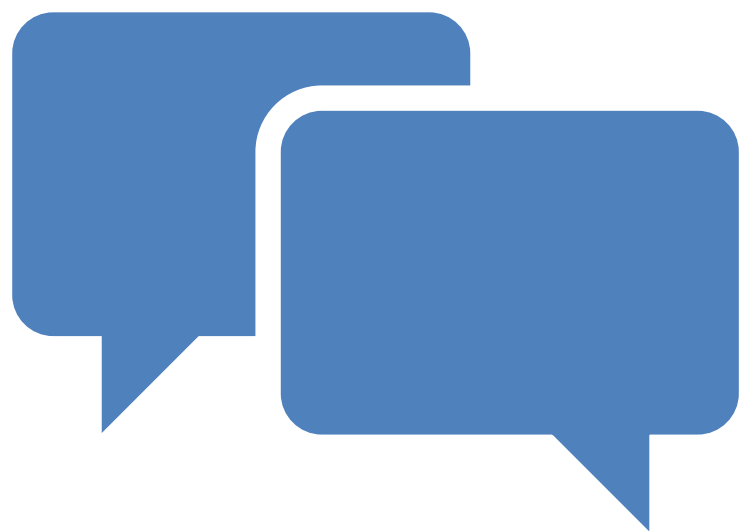
יצירת מנגנון שיטתי
לליווי מועמדי דור ראשון
בש"פ של מדור רישום
עם יחידת הגיוון

- הרציונל:
- הסרת חסמים נפוצים בתהליך הרישום והקבלה;
- תיעוד ומעקב אחר כלל הפניות לצורך זיהוי צמתים מאתגרים;
- מתן ליווי וייעוץ פרטני למועמדים משלב ההתעניינות ועד שלב הקבלה

האוניברסיטה העברית בירושלים
THE HEBREW UNIVERSITY OF JERUSALEM

הסתבכות?
פנה אלינו

דיון ושאלות